

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การบริหารเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ : กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด” มีความมุ่งหมายที่จะศึกษา แหล่งที่มาของเงินทุน ทางใช้ไปของเงินทุน ต้นทุนเงินทุน อัตราผลตอบแทนจากการบริหารเงินทุนและประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด (สอ.มม.) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548 มาแยกเป็นการศึกษาเชิงพรรณนาว่าด้วยนโยบายการบริหารงาน แหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุน และการศึกษาเชิงปริมาณว่าด้วยการวิเคราะห์หาต้นทุนของเงินทุน อัตราผลตอบแทนจากการบริหารเงินทุน และประสิทธิภาพการดำเนินงานของ สอ.มม.

ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการบริหารงานของสอ.มม. แบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ 1.นโยบายหลักสำหรับการบริหารงานในระยะยาว และ 2. นโยบายเฉพาะด้านสำหรับการบริหารงานในแต่ละส่วนธุรกิจ แหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนสอ.มม. มีลักษณะไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละช่วงเวลา โดยในปีพ.ศ.2548 แหล่งที่มาของเงินทุนสอ.มม. เป็นเงินรับฝากสูงที่สุดคือ ร้อยละ 59.43 รองลงมาได้แก่ ทุนเรือนหุ้นร้อยละ 27.34 ในขณะที่ สอ.มม. ใช้เงินทุนส่วนใหญ่เพื่อลงทุนในหลักทรัพย์ถึงร้อยละ 44.51 รองลงมาได้แก่ เงินให้กู้แก่สหกรณ์อื่นร้อยละ 38.58

ส่วนต้นทุนเงินทุนทั้งหมดของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547 มีค่าลดลงจากร้อยละ 5.08 เหลือเพียงร้อยละ 4.12 ก่อนที่จะปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4.42 ในปีพ.ศ.2548 สาเหตุสำคัญมาจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนเงินทุนเรือนหุ้นและเงินกู้ยืม ในขณะที่อัตราผลตอบแทนจากการบริหารเงินทุนทั้งหมดของสอ.มม. มีค่าลดลงจากร้อยละ 5.27 เหลือเพียงร้อยละ 4.50 ในระหว่างปีพ.ศ. 2544-2546 ก่อนที่จะปรับตัวสูงขึ้นในปีพ.ศ.2547-2548 เป็นร้อยละ 4.62 และ 4.64 ตามลำดับ โดยมีแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในตลาดเป็นเหตุผลรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

เมื่อนำอัตราผลตอบแทนจากการบริหารเงินทุนทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับต้นทุนเงินทุนทั้งหมดในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2544-2548 พบว่า สอ.มม. มีกำไรจากการบริหารเงินทุนมาตลอด โดยกำไรที่ได้รับนั้นมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอนและมีแนวโน้มลดลง

สำหรับผลการศึกษาด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานพบว่า สอ.มม.มีคุณภาพการบริหารจัดการลดลงเรื่อยๆ โดยในปีพ.ศ. 2544 ได้ระดับ A หรือดีเยี่ยม ก่อนที่จะค่อยๆลดลงเหลือระดับ B หรือค่อนข้างดีในปีพ.ศ. 2548 สาเหตุสำคัญของการลดลงเกิดจากคะแนนในหมวดสภาพคล่องทางการเงิน และหมวดประสิทธิภาพการทํารายได้ที่ลดลงเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามประเมินคุณภาพในด้านสวัสดิการสมาชิก สอ.มม.มีการจัดสรรสวัสดิการเพื่อสมาชิกและความเอื้ออาทรต่อชุมชนตามเกณฑ์อ้างอิงที่กำหนดไว้หรือได้รับคะแนนสูงสุดในทุกปี

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้เนื่องด้วยความกรุณาของ รศ.ดร.เพ็ญพิศ สัตย์สงวน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเฉพาะเรื่อง และ รศ.ดร.วรวุฒิ หิรัญรักษ์ กรรมการงานวิจัยเฉพาะเรื่อง ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำต่างๆที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณในความปรารถนาดีของอาจารย์ทั้งสองท่านมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ซึ่งคอยให้พลังและกำลังใจมาโดยตลอด หากปราศจากท่านทั้งสอง ผู้วิจัยคงไม่มีวันนี้ ขอขอบคุณนายมีชัย คงชื่นสิน สำหรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ขอขอบคุณนายพูนศักดิ์ อุดมธวัชชัย สำหรับความช่วยเหลือต่างๆ และที่สำคัญยิ่งขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจรุ่นที่ 8 ทุกคน รวมไปถึงอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านสำหรับช่วงเวลาดีๆที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณสุนวล ทศน์พันธ์ คุณประพันธ์ ฤกษ์ธนกิจ คุณชฎิวิทย์ ปุญญศิลาจารย์ คุณชนิดาภา ไชยธงรัตน์ คุณวฒน์ฐิติรินทร์ สว่างแสง และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด ที่น่ารักทุกคนสำหรับความช่วยเหลือทั้งทางตรงและทางอ้อม

คุณประโยชน์ทั้งหลายจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กลุ่มบุคคลที่กล่าวมาข้างต้นและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด แต่หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สหรัตน์ จินดาศักดิ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ.2549

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(2)
สารบัญตาราง.....	(6)
สารบัญภาพประกอบ.....	(8)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของการศึกษา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.4 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	6
1.5 วิธีการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. แนวคิดทางทฤษฎีและวรรณกรรมปริทัศน์.....	7
2.1 เศรษฐศาสตร์สหกรณ์.....	7
2.1.1 หลักการสหกรณ์สากล.....	7
2.1.2 แนวคิดและปรัชญาของสหกรณ์ออมทรัพย์.....	9
2.1.3 เป้าหมายการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์.....	10
2.2 เศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการและการจัดการการเงิน.....	12

2.2.1	ต้นทุน รายรับ และกำไร.....	13
2.2.2	การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน.....	14
2.2.3	การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยใช้ CAMELS Analysis..	15
2.3	วรรณกรรมปริทัศน์เกี่ยวกับการบริหารเงินทุนของสหกรณ์.....	20
3.	วิธีการศึกษา.....	25
3.1	การศึกษานโยบายการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์.....	25
3.2	การศึกษารายละเอียดของแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุน.....	26
3.3	การวิเคราะห์หาต้นทุนเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์.....	31
3.4	การวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนจากการบริหารเงินทุน.....	32
3.5	การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์.....	34
4.	ผลการศึกษาในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	45
4.1	นโยบายการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด.....	45
4.2	โครงสร้างแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด.....	54
4.3	ต้นทุนเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด.....	73
4.4	อัตราผลตอบแทนจากการบริหารเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด.....	84
5.	ผลการศึกษาด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน.....	96
5.1	การจัดขนาดของสหกรณ์.....	96
5.2	การประเมินคุณภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์.....	97
5.3	การประเมินคุณภาพการบริหารจัดการด้านสวัสดิการสมาชิก.....	110

6.	บทสรุปงานวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	112
	6.1 บทสรุปงานวิจัย.....	112
	6.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารเงินทุนของสหกรณ์.....	115
ภาคผนวก		
ก.	งบดุลสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด.....	119
ข.	งบกำไรขาดทุนสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด	121
ค.	เกณฑ์การจัดขนาดของสหกรณ์ออมทรัพย์.....	123
ง.	เกณฑ์ประเมินคุณภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ของ ชสอ. ปี 2549 สำหรับสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก.....	124
จ.	อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลระยะเวลา 5 ปีโดยเฉลี่ย ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	127
	บรรณานุกรม.....	128

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั่วทั้งประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ.2544-2548.....	2
1.2	แหล่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ปี พ.ศ.2548.....	3
1.3	ทางใช้ไปของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ปี พ.ศ.2548.....	4
3.1	ความหมายของระดับชั้นคุณภาพตามเกณฑ์อ้างอิงสอ. ปีพ.ศ.2549.....	35
4.1	แหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย มหิดล จำกัด ปีพ.ศ. 2548.....	54
4.2	โครงสร้างแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุน สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	55
4.3	มูลค่าทุนเรือนหุ้นของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	56
4.4	มูลค่าทุนสำรองของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	58
4.5	มูลค่าทุนสะสมของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	59
4.6	กำไรสุทธิประจำปีของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	60
4.7	กำไรจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548...	61
4.8	ปริมาณเงินรับฝากทั้งหมดของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	62
4.9	ปริมาณเงินกู้ยืมทั้งหมดของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	63
4.10	มูลค่าหนี้สินอื่นทั้งหมดของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	64
4.11	ปริมาณเงินสดและเงินฝากธนาคารทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	66
4.12	เงินฝากชสอ.และเงินฝากสหกรณ์อื่นของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	67
4.13	เงินลงทุนทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	68
4.14	ปริมาณเงินให้กู้แก่สมาชิกทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	69
4.15	ปริมาณเงินให้กู้แก่สหกรณ์อื่นทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	70

4.16	ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับและลูกหนี้อื่นของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	71
4.17	สินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่นของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548....	72
4.18	ต้นทุนเงินกู้ยืมของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	74
4.19	ต้นทุนเงินลงทุนสำรองและทุนสะสมของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	76
4.20	ต้นทุนเงินกำไรสุทธิประจำปีของ-สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	77
4.21	ต้นทุนเงินรับฝากของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	79
4.22	ต้นทุนเงินกู้ยืมของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	80
4.23	ต้นทุนหนี้สินอื่นของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	82
4.24	ต้นทุนค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	83
4.25	ต้นทุนเงินลงทุนทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	84
4.26	อัตราผลตอบแทนเงินสดและเงินฝากธนาคารของสอ.มม ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544- 2548.....	85
4.27	อัตราผลตอบแทนเงินฝากของสอ.และสหกรณ์อื่นของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 -2548.....	87
4.28	อัตราผลตอบแทนเงินลงทุนทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2548.....	89
4.29	อัตราผลตอบแทนเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	90
4.30	อัตราผลตอบแทนเงินให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่นของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 -2548.....	92
4.31	อัตราผลตอบแทนจากการบริหารเงินลงทุนทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2548.....	93
4.32	กำไรจากการบริหารเงินลงทุนของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	94
5.1	ผลการจัดขนาด สอ.มม. ในช่วงเวลาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	96
5.2	ผลการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	108

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1.1	แสดงจำนวนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วทั้งประเทศตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	1
4.1	มูลค่าทุนเรือนหุ้นของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	57
4.2	มูลค่าทุนสำรองของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	58
4.3	มูลค่าทุนสะสมของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	59
4.4	กำไรสุทธิประจำปีของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	60
4.5	กำไรจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	61
4.6	ปริมาณเงินรับฝากทั้งหมดของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	63
4.7	มูลค่าหนี้สินอื่นทั้งหมดของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	65
4.8	ปริมาณเงินสดและเงินฝากธนาคารทั้งหมดของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	66
4.9	เงินฝากชสอ.และเงินฝากสหกรณ์อื่นของสอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	67
4.10	เงินลงทุนทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	68
4.11	ปริมาณเงินให้กู้แก่สมาชิกทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	70
4.12	ปริมาณเงินให้กู้แก่สหกรณ์อื่นทั้งหมดของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	71
4.13	ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับและลูกหนี้อื่นของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	72
4.14	สินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่นของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	74
4.15	กำไรจากการบริหารเงินทุนของ สอ.มม. ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548.....	94